

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح استفساریه تبصره (۲) ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی»

(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

طرح استفساریه تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی به منظور بهره‌مندی آن دسته از آتش‌نشانانی که مشمول قوانین استخدامی خاص - بجز قانون کار - هستند، لکن از نظر رابطه بیمه‌ای مشمول قانون تأمین اجتماعی می‌باشند، از مزایای مشاغل سخت و زیان‌آور برای بازنشستگی پیش از موعد تهیه شده است. این طرح در تاریخ ۱۳۹۶/۱۱/۱۰ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و در اجرای اصل نود و چهارم قانون اساسی جهت اعلام نظر برای شورای نگهبان ارسال شد، لکن شورای نگهبان مصوبه مزبور را مغایر با اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی دانست. در این گزارش به تبیین ایراد شورای نگهبان و شیوه رفع آن پرداخته خواهد شد.

مشخصات طرح

دوره دهم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۱۵

شماره چاپ:

۶۲۶

بررسی ایراد شورای نگهبان

به موجب ایراد شورای نگهبان، با توجه به اینکه اجزای «۱» و «۳» بند «ب» تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام هستند و عموم استفساریه مجلس شورای اسلامی در خصوص تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون مزبور، شامل تفسیر اجزای مذکور نیز می‌شود، تفسیر مصوبه مجمع توسط مجلس مغایر با اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی بوده و تنها مجمع تشخیص مصلحت، صلاحیت تفسیر اجزای مورد اشاره را دارد. لذا با توجه به صراحت ایراد شورای نگهبان روشن است که به منظور رفع این ایراد، استفسار صورت گرفته نباید ناظر به آن بخش از احکامی باشد که به تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام رسیده است و در موضوع حاضر نیز چنین امری قابل وقوع است زیرا در حقیقت نیز آنچه موضوع ابهام و سؤال بوده ناظر به مصوبه مجلس است.

معاونت پژوهش‌های

سیاسی - حقوقی

دفاتر: مطالعات حقوقی

مطالعات اجتماعی

توضیح آنکه اگرچه هدف اصلی استفساریه فوق‌الذکر بهره‌مند کردن متصدیان مشاغل عملیاتی آتش‌نشانی - که بیمه شده تأمین اجتماعی هستند و دارای روابط استخدامی غیر قانون کار با کارفرمایان خود (شهرداری‌ها) می‌باشند - از مزایای مقرر در تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی است که مهمترین این مزایا امکان بازنشستگی با حداقل بیست سال متوالی و بیست و پنج سال متناوب (موضوع جزء «۱» بند «ب» تبصره «۲») است، لذا علیرغم اینکه مزیت‌های مقرر در اجزای «۱» و «۳» بند «ب» تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی، مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام هستند و تفسیر این جزءها به موجب اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی و نظریه تفسیری ذیل آن^۱ در صلاحیت مجمع است؛ اما موضوع استفسار حاضر به دنبال تعیین یک دسته از مشاغل سخت و زیان‌آور است که در بند «الف» تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی ویژگی‌های آن تعیین شده است (فارغ از اینکه چه مزایایی به این مشاغل تعلق می‌گیرد). به عبارت دیگر اگرچه بخشی از امتیازات مشاغل سخت به موجب مصوبه مجمع تعیین شده است (در اجزای «۱» و «۳» بند «ب» تبصره «۲» ماده (۷۶))، لکن اینکه چه مشاغلی مشمول

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۵۵۷۵-۲

تاریخ انتشار:

۱۳۹۷/۱/۲۱

۱. نظر تفسیری شماره ۴۵۷۵ مورخ ۱۳۷۲/۳/۳ شورای نگهبان:

«بند «۲» تفسیر مواد قانونی مصوب مجمع در محدوده تبیین مواد با مجمع است، اما اگر مجمع در مقام توسعه و تزییق مصوبه خود باشد مستقلاً نمی‌تواند اقدام نماید.»

این عنوان قرار می‌گیرند ترتیب تعیین آن توسط خود مجلس (در بند «الف» تبصره «۲» ماده (۷۶)) مقرر شده است. بنابراین، علی‌الاصول مجلس شورای اسلامی می‌تواند با استفاده از صلاحیت خود جهت تفسیر بند «الف» تبصره «۲» که صرفاً به تصویب مجلس رسیده است، اقدام به مشمول نمودن این دسته از آتش‌نشانان نسبت به احکام مقرر در قانون تأمین اجتماعی در خصوص مشاغل سخت و زیان‌آور نماید. لذا در صورتی که این استفساریه در مقام تفسیر بند «الف» تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی که نسبت به احکام مقرر در قانون تأمین اجتماعی نماید به تعریف مشاغل سخت و زیان‌آور پرداخته است برآید، علاوه بر اینکه در صلاحیت مجلس شورای اسلامی در تفسیر این بند شبهه‌ای وجود ندارد، بالتبع در صورتی که مطابق تشریفات مقرر در قانون تأمین اجتماعی شناسایی این دسته از آتش‌نشانان در ذیل عنوان مشاغل سخت و زیان‌آور، قرار گیرند حتی بدون نیاز به تصریح به بهره‌مند شدن این اشخاص از مزایای مقرر در جزءهای «۱» و «۳» بند «ب» تبصره «۲»، این اشخاص از همه مزایای مقرر در تبصره «۲» بهره‌مند خواهند شد.

بنا به مراتب فوق این‌گونه به نظر می‌رسد که به‌منظور رفع ایراد شورای نگهبان نسبت به این استفساریه لازم است تا عنوان این استفساریه از «استفساریه تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی» به «استفساریه بند «الف» تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی» اصلاح شود و سؤال استفسار و پاسخ آن نیز ناظر بر بند «الف» مطرح گردند.

جمع‌بندی و پیشنهاد

بنابر آنچه گفته شد، متن ذیل به‌عنوان متن اصلاحی پیشنهاد می‌شود:

استفساریه بند «الف» تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی

موضوع استفساریه

آیا متصدیان مشاغل عملیاتی آتش‌نشانی که بیمه شده تأمین اجتماعی و دارای روابط استخدامی غیرمشمول قانون کار با کارفرمایان خود هستند و از نظر شرح، محل، نوع و نحوه انجام کار و همچنین ماهیت سخت و زیان‌آور بودن شغل با مشمولان قانون کار، مشابه و یکسان هستند، همانند مشمولان قانون کار مطابق تشریفات مقرر در قانون تأمین اجتماعی مشمول عنوان مشاغل سخت و زیان‌آور مقرر در بند «الف» تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی اصلاحی ۱۳۸۰/۷/۱۴ قرار می‌گیرند؟

پاسخ

بلی، مشاغل عملیاتی آتش‌نشانی که بیمه شده تأمین اجتماعی و دارای روابط استخدامی غیرمشمول قانون کار با کارفرمایان خود هستند و از نظر شرح، محل، نوع و نحوه انجام کار و همچنین ماهیت سخت و زیان‌آور بودن شغل با مشمولان قانون کار، مشابه و یکسان هستند، همانند مشمولان قانون کار و مطابق تشریفات مقرر در قانون تأمین اجتماعی مشمول عنوان مشاغل سخت و زیان‌آور مقرر در بند «الف» تبصره «۲» ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی اصلاحی ۱۳۸۰/۷/۱۴ قرار می‌گیرند.

